

PARTENERIAT SOLIDAR ÎNTRE CONSUMATORI ȘI MICI PRODUCĂTORI LOCALI

ASAT este un demers de economie solidară care promovează dezvoltarea unor relații directe între consumatori urbani și **mici producători locali**, în vederea asigurării unor produse sănătoase. Demersul se adresează cu precădere micilor producători agricoli, care își cultivă pământul în mod tradițional, și care sunt tot mai mult amenințați cu dispariția de pe piața locală.

„ASAT este o alternativă de susținere a micii agriculturi locale”

ASAT se bazează pe dezvoltarea unui parteneriat între consumatori și mici producători, parteneriat bazat pe încredere și transparență. Consumatorii și producătorul încheie un contract, pe baza căruia sunt furnizate săptămânal produse, obținute în gospodăria proprie a producătorului. În felul acesta sunt înlăturați intermediarii, iar consumatorii au acces la produse proaspete, culese chiar în ziua livrării.

„ASAT asigură consumatorilor accesul la produse naturale”

ASAT este un sistem în care producătorul și grupul său de consumatori devin parteneri ai culturii. Alegerea producătorilor ASAT se face de către consumatori, prin realizarea unor vizite la fermă. Producătorii sunt selectați în funcție de capacitatea productivă, experiență dar și atașamentul acestora față de practicarea unei agriculturi naturale. Pe întreaga perioadă a contractului, consumatorii realizează vizite la fermă pentru a vedea evoluția culturii.

„Calitatea produselor este certifică de consumatori”

ASAT promovează dezvoltarea unei comunități de consumatori responsabili. Producătorul împarte cu consumatorii săi producția săptămânală, asigurându-le acestora produsele care se găsesc în grădina sa. La ridicarea „coșului săptămânal” părinții sunt însoțiti adesea de către copii, încercând astfel să îi educe în sensul respectului față de produse sănătoase, realizate la nivel local.

„ASAT are o importantă latură pedagogică, pentru adulți și copii”

1. Contextul de dezvoltare a demersului ASAT la Timișoara:

Parteneriatul de tip ASAT între consumatori urbani și mici producători locali este un demers de economie alternativă, care se încadrează în familia inițiativelor etice și solidare. Acesta a fost inițiat în cadrul proiectului „**Timișoara-teritoriu de coresponsabilitate**”, dezvoltat de către Consiliul European (Direcția de Coeziune Socială, http://www.coe.int/t/dg3/socialpolicies/Platform/Default_en.asp) în parteneriat cu Platforma Europeană IRIS (www.iris-network.eu). Primăria Municipiului Timișoara este partenerul instituțional la nivel local.

În prezent, promovarea parteneriatului de tip ASAT este realizată de către Asociației CRIES-Centrul de Resurse pentru Inițiative Etice și Solidare (www.cries.ro). CRIES se bucură de sprijinul constant al Platformei URGENCI (www.urgenci.net), care regrupează la nivel internațional parteneriatele locale între consumatori și mici producători. Denise VUILLON, inițiatorea acestui demers în Franța, a ajutat la dezvoltarea primului parteneriat la Timișoara, monitorizând totodată evoluția acestuia.

ASAT-Asociația pentru Sprijinirea Agriculturii Tărănești nu se referă la o **asociație**, în termeni juridici, ci la o **asociere** între cele două părți: consumatori și mici producători. Termenul are mai ales sensul de parteneriat, care se dezvoltă între un grup de consumatori și un producător local. Astfel cele două părți, care pe o piață liberă de cele mai multe ori nu se întâlnesc, nu se cunosc și se ignoră reciproc, au posibilitatea prin acest demers să se întâlnească – de fapt sunt provocați să facă acest lucru. Producătorul nu va mai produce pentru niște fețe necunoscute (de care ajunge să nici nu-i mai pese) ci produce pentru Hermine, care dorește să aibă o sarcină sănătoasă sau pentru Gabriela care își dorește produse sănătoase pentru cele două fiice ale ei, cu care vine la ridicarea coșului etc.

Primul grup de consumatori, constituit pentru sprijinirea unui producător local, s-a format în 2008, fiind compus din 20 de persoane. Acestea au inițiat o colaborare cu un producător de legume din Comuna Belinț (Ioan JIVU). Consumatorii care aleg acest sistem sunt interesați să consume sănătos și au disponibilitatea să înțeleagă în ce condiții putem avea pe masă produse sănătoase, cultivate în apropierea locului în care trăim și nu la mii de kilometri. Consumatorii au înțeles importanța parteneriatului ASAT și au fost de acord să intre în colaborare cu producătorul, deși acesta nu se găsea într-o producție 100% naturală.

Conștientizarea contextului de la care se pleacă, stabilirea constantă de obiective pentru ameliorarea parteneriatului ASAT (obiective de dezvoltare durabilă, de creștere a calității modului de producție, de creștere a diversității culturii, de coeziune socială), asumarea de responsabilități și partajarea riscului între consumatori și producători, sunt elemente definitorii ale parteneriatului de tip ASAT.

Este important să avem în vedere că produsele furnizate în sistemul ASAT nu sunt neapărat certificate bio, de către organisme de specialitate. În cazul colaborării noastre, **consumatorii** sunt cei care **certifică nivelul de calitate al produselor**. Astfel că pe perioada contractului aceștia pot realiza mai multe vizite la producător, văd în ce condiții se cultivă, care sunt substanțele folosite și lucrările realizate.

Majoritatea producătorilor cu care se inițiază parteneriatul ASAT nu se găsesc în momentul de început într-o cultură în totalitate naturală, trecerea la acest gen de cultură necesită o perioadă de conversie dar și o piață de desfacere pentru produsele realizate în acest fel.

Forța parteneriatului ASAT este reprezentată de susținerea producătorilor în această perioadă de tranziție.

Acest aspect s-a confirmat și în cazul producătorului de legume, cu care am început colaborarea. În anul 2009, acesta a trecut la diversificarea culturii și la practicarea unei producții fără ierbicide, pesticide și insecticide. Fără existența grupului de consumatori care au încheiat contracte cu producătorul, această conversie nu s-ar fi produs. Este foarte posibil ca producătorul să fi practicat în continuare o cultură intensivă, puțin diversificată (ceapă, cartofi, varză), datorită dificultăților de comercializare a produselor.

Proiectul ASAT este unul inovativ pentru că pune în discuție problema responsabilității consumatorului. Și în România, tot mai multe persoane declară că vor să consume sănătos, vor un mediu mai curat, vor o viață mai sanatoasă; dar cred că puțini dintre noi ne punem problema că toate acestea nu se pot obține oricum. Este nevoie de un efort personal și de decizia de a-ți orienta propriile alegeri de consum spre aceste obiective.

2. Apecte practice legate de funcționarea parteneriatului ASAT:

2.1. Încheierea contractului între consumatori și producători:

Este foarte important ca încheierea contractului între consumatori și producător să se realizeze în perioada octombrie-noiembrie, când producătorul începe pregătirea culturii pentru anul viitor. În felul acesta producătorul își poate planifica producția, cunoscând numărul de consumatori pe care îi va deservi.

Inițierea colaborării se realizează prin semnarea unui contract (*a se vedea Modelul din Anexă*) și achitarea unui avans. Pentru categoria legume, avansul este de **200 RON**. Acest avans reprezintă pentru producător o garanție a interesului real al consumatorului, precum și un sprijin important pentru demararea lucrărilor necesare pentru pregătirea culturii (lucrări de pregătire a pământului, cumpărarea de semințe, plata persoanelor care îl ajută la realizarea lucrărilor).

La începerea distribuției de produse, costul coșului săptămânal va fi scăzut din valoarea acestui avans, până la epuizare. La terminarea sumei corespunzătoare primului avans, consumatorii vor plăti un nou avans.

Prin contract, consumatorii se angajează:

- să ridice săptămânal coșul cu produse (pe perioada unui contract fiecare consumator are dreptul la trei absențe, cu condiția ca **acestea să fie anunțate în prealabil, cel puțin cu o zi înainte de data distribuției**). Pentru absențele care nu sunt anunțate, consumatorilor li se va scădea valoarea coșului din săptămâna în care nu l-au ridicat;
- să se implice în organizarea distribuției de produse (pe perioada unui sezon fiecare consumator trebuie să ajute o dată la organizarea distribuției: aranjarea produselor la spațiul de distribuție, completarea listelor de prezentă);
- să adere la valorile și principiile ASAT legate de promovarea unei producții naturale, în acord cu sezonul agricol: consumatorii trebuie să înțeleagă că produsele realizate fără îngrășăminte chimice au un alt ritm de coacere și păstrare.

Prin contract, producătorul se angajează:

- să asigure săptămânal coșul de produse pentru fiecare consumator cu care a încheiat contractul (produsele vor fi aduse de producător în Timisoara, într-o locație stabilită în prealabil împreună cu consumatorii)
- să realizeze o cultură diversificată, printr-o bună valorificare a potențialului local;
- să realizeze o producție naturală (în cazul în care un producător este într-o perioadă de conversie la o producție naturală, el are obligația de a informa consumatorii cu privire la modul de producție și substanțele folosite);
- să asigure consumatorilor doar produse obținute în gospodăria proprie (nu are voie să folosească intermediari);
- să permită accesul consumatorilor în gospodăria proprie pentru a se putea informa cu privire la modul de producție.

Înscrierile pentru anul 2010 au fost prelungite și în luna decembrie. Nu uitați să ne transmiteți un mail de confirmare a interesului pentru încheierea contractului 2010, la adresele de mail: asat_tm@yahoo.com sau office@cries.ro.

2.2. Conținutul coșului săptămânal de legume:

Producătorul va planifica pentru anul 2010 o producție diversificată, alcătuită din aproximativ 30 de produse. Bineînțeles că în coșul săptămânal nu se vor regăsi niciodată concomitent toate produsele, ci acestea vor varia în funcție de sezon și de perioada lor de coacere naturală.

În ceea ce privește conținutul coșului, acesta **este identic pentru toți consumatorii**, diferind doar cantitatea de produse livrate. Astfel, am calculat două tipuri de coșuri săptămânale: **coșul mic de legume** (calculat pentru consumul săptămânal al unei familii formate din 2 adulți) și **coșul mare de legume** (calculat pentru o familie formată din 3 adulți și un copil sau 2 adulți și 2 copii).

În cadrul demersului pe care vi-l propunem, **nu există posibilitatea de personalizare a coșului!** Acest lucru este determinat atât de motive ce țin de planificarea producției cât și de motive organizatorice. Există însă posibilitatea de a se organiza **schimburi de produse între consumatori**, mai multe persoane participante anul acesta și-au exprimat intenția de a se implica în acest sens.

Perioada de distribuție pentru anul 2010 este prevăzută pentru intervalul **aprilie-octombrie 2010**.

În materialul de prezentare a conținutului coșului pentru anul 2010 găsiți informații despre tipul de produse ce vor fi disponibile, cantitățile și prețurile produselor. Pe întreaga perioadă a contractului prețul la produse rămâne neschimbat, indiferent de variația prețului pe piață!

3. Caracteristici generale ale parteneriatului ASAT Legume pentru anul 2009:

În anul 2009, s-a continuat colaborarea cu producătorii de legume și brânză și s-a inițiat, în mod experimental, noi colaborări cu un producător de miere albină și fructe.

În prezentul material, principalele referiri vor fi făcute la parteneriatul cu producătorul de legume, deoarece acest parteneriat se apropie cel mai mult de principiile demersului ASAT. Pentru anul 2010, se are în vedere definirea mai clară a parteneriatului și cu ceilalți producători implicați.

Numărul total de consumatori cu care producătorul de legume a semnat contract pentru anul 2009 este de 110 familii, ceea ce înseamnă că peste 350 de persoane din Timișoara s-au hrănit în acest mod alternativ.

În anul 2009, perioada de distribuție a legumelor a fost **11 iunie-1 octombrie**, însumând un număr total de 17 săptămâni de distribuție. Distribuția a fost organizată Marțea și Joia, între orele 18.00-20.00, consumatorii stabilind la începutul contractului în care zi vor veni să își ridice coșul.

Numărul de legume care s-au regăsit concomitent în coș a variat **între 7 și 14 produse**, maximul fiind atins în săptămâna **21-23 iulie**. Numărul mediu de produse regăsite săptămânal în coș pe perioada sezonului 2009 este **de 9,76 produse**. În ceea ce privește prețul coșului săptămânal, vă redăm alăturat valoarea minimă și maximă a celor două tipuri de coșuri și conținutul corespunzător acestora:

Tip coș	Valoare	Conținutul coșului
Coș mic	Cost minimal: 15,5 RON	Cartofi (1,5 kg), ceapă verde (1 legătură), telină frunze (1 legătură), gulii (1 bucată), mărar (1 legătură), castraveți (1,5 kg), dovlecei (1 bucată)
	Cost maximal: 46 RON	Cartofi (1,5 kg), ceapă verde (1 legătură), morcovi (1 kg), țelină (1 rădăcină), gulii (1 bucată), sfeclă roșie (1 kg), varză (1,5 kg), roșii (1 kg), ardei (1 kg), vinete (1,5 kg), fasole verde (1 kg), castraveți (1,5 kg), dovlecei (1 bucată), conopidă (1,5 kg).
Coș mare	Cost minimal: 26,5 RON	Cartofi (2 kg), ceapă verde (3 legături), telină frunze (1 legătură), gulii (2 bucăți), mărar (1 legătură), castraveți (2 kg), dovlecei (2 bucăți)
	Cost maximal: 55 RON	Cartofi (2 kg), ceapă verde (3 legături), morcovi (1 kg), țelină (2 rădăcini), gulii (2 bucăți), sfeclă roșie (1 kg), varză (1,5 kg), roșii (2 kg), ardei (1 kg), vinete (1,5 kg), fasole verde (1 kg), castraveți (2 kg), dovlecei (2 bucăți), conopidă (1,5 kg).

4. Informații privind modul de producție a legumelor asigurate de Ioan JIVU, Comuna Beșinț:

Alegerea producătorului de legume s-a realizat în anul 2008, pe baza unei evaluări realizate de către colaboratorul francez al acestui proiect (Denise Vuillon, reprezentant al Rețelei Internaționale URGENCI) împreună cu primul consumator înscris în Timișoara (Iosif CSATLOS DIMA). Aspectele avute în vedere la evaluare s-au referit la: capacitatea productivă, experiența producătorului, transparența producătorului și atașamentul acestuia de a trece la o cultură în totalitate naturală. De asemenea, acesta a avut posibilitatea de a face o vizită în Franța, unde a văzut personal cum funcționează acest sistem.

Pentru anul 2009, cultura de legume a fost obținută astfel:

- Pentru îngrășarea pământului s-a utilizat doar **gunoi de grajd** (aproximativ 50 de remorci), nu s-a folosit deloc azotat sau alte feluri de îngrășăminte chimice;
- **Nu s-au folosit ierbicide.** Combaterea buruienilor a presupus distrugere mecanică a acestora (pentru cea mai mare parte din culturi), iar pentru roșii, ardei și vinete s-a realizat prin plivire manuală.
- **Nu s-au utilizat insecticide.** Combaterea daunătorilor s-a realizat fie prin intervenție umană (ex culegerea gândacilor de colorado), fie prin stropirea cu piatra vântată sau zeamă de urzici. Excepție de la regulă au făcut câteva tipuri de culturi, unde s-a utilizat Emerit, un complex de substanțe care face parte din categoria biocidelor (ierbucid biologic)
- **Pentru culturile infestate**, dacă nu pot fi tratate "natural" acestea sunt pierdute (se renunță la ele, nefiind valorificate către consumatori).

Pentru cultura din anul 2010 producătorul dorește să realizeze o serie de investiții pentru ameliorarea procesului de producție (ex: realizarea de solarii, modificarea sistemului de irigații cu un sistem de picurare, aplicarea de folie neagră pentru protejarea culturii de buruieni).

Pentru a afla mai multe informații despre modul în care au perceput unii dintre consumatori participarea la acest demers, puteți consulta câteva bloguri în care consumatorii și-au exprimat părerea:

a) <http://freecycletm.ecosapiens.ro/page/6/>

b) <http://sideris.ro/blog/bucataria-organica/asat-sau-cum-sa-ai-parte-de-o-alimentatie-mai-sanatoasa/>,

c) <http://ama2675.blogspot.com/2009/03/asat-asociata-pentrusustinerea.html>,

d) <http://gatestecuherminesialex.blogspot.com/search?q=asat>).

ANEXA 1. COMPOZIȚIE COȘ LEGUME, 2010

Parteneriat ASAT, Ioan JIVU (comuna Belinț, județul Timiș)

Adresă: Comuna Belinț, nr. 629, județul Timiș
Telefon: 0722-292.971, Mail: jivu_nelutu@yahoo.com

Nr. crt	Numele culturii	Preț unitar (kg/buc/leg)	Cantitate coș mare	Cantitate coș mic
1	Cartofi	2 lei/kg	2 kg	1,5 kg
2	Ceapă verde	2,5 lei/legătură	3 legături	1 legătură
3	Ceapă uscată	3 lei/kg	0,5 kg	0,5 kg
4	Usturoi verde	2,5 lei/legătură	2 legături	1 legătură
5	Usturoi uscat	8 lei/kg	0,5 kg	0,5 kg
6	Zarzavat (morcov și pătrunjel)	2,5 lei/legătură	2 legături	1 legătură
7	Morcov	3 lei/kg	1 kg	1 kg
8	Patrunjel	5 lei/kg	0,5 kg	0,5 kg
9	Păstârnac	4 lei/kg	0,5 kg	0,5 kg
10	Telina	2 lei/buc	1 bucată	1 bucată
11	Ridichi	2 lei/leg	3 legături	2 legături
12	Gulii	1,5 lei/buc	2 bucăți	1 bucată
13	Salată verde	2 lei/buc	3 bucăți	2 bucăți
14	Sfeclă rosie	3 lei/kg	1 kg (la 2 săptămâni)	1 kg (la 2 săptămâni)
15	Marar	1 leu/leg	1 legătură	1 legătură
16	Leustean	1 leu/leg	1 legătură	1 legătură
17	Varza	2 lei/kg	1,5 kg	1,5 kg
18	Rosii	4 lei/kg	3 kg	2 kg
19	Ardei	3,5 lei/kg	1 kg	1 kg
20	Vinete	3 lei/kg	2 kg	2 kg
21	Gogosari	5 lei/kg	1 kg	1 kg
22	Ardei capia	5 lei/kg	1 kg	1 kg
23	Fasole verde	5 lei/kg	1 kg	1 kg
24	Fasole uscata	6 lei/kg	1 kg	1 kg
25	Mazare pastai	5 lei/kg	1 kg	1 kg
26	Spanac	6 lei/kg	1 kg	1 kg
27	Castraveti	3 lei/kg	2 kg	1,5 kg
28	Dovlecei	2 lei/buc	2 bucăți	1 bucată
29	Conopida	4 lei/kg	1,5	1,5
30	Varza rosie	2 lei/kg	1,5	1,5
31	Pepene verde	1 leu/kg	1 bucata	1 bucata
32	Pepene galben	2,5 lei/kg	1 bucata	1 bucata